

סדר קריש לשכ"ק	מוצ"ק ר"ת	הדלקת הנרות	לעיקווארד
9:05/9:45	8:11	6:42	ברוקליין
9:04/9:44	8:11	6:41	ירושלים
8:52/9:29	7:57	6:05	בני ברק
8:54/9:30	7:54	6:20	אלעד
8:53/9:30	7:55	6:13	בית שמש
8:53/9:30	7:56	6:04	

רחחשני לב

ליקוטי מאמרים ודברי חיוזק ואמונה מספרים הקדושים על פרשת השבוע

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי.

...ולזה ירמוז פסוק האזינו. כי נודע שיש חילוק בין לשון האזנה ללשון שמיעה, כי לשון האזנה הוא שמיעת אוזן לבד מבלי שיכנסו הדברים בלב, משא"כ לשון שמיעה הוא קבלת הלב מענין ושמעת ישראל ושמרת (דברים ו, א) שהוא לשון צייתי, ונודע ג"כ שארז"ל (ערכין טז עמוד ב) עד היכן תוכחה עד קללה, דהיינו שמתחלה אומר דברי מוסר רבים ואח"כ דברים קשים עד שיקללוהו, ואולם מי שהוא שפל רוח יעשו בו רושם דברי מוסר גם אם יאמרו בנחת, משא"כ המתגאה אפילו דברים קשים לא יעשו בו רושם, אדרבא, והתקצף וקלל.

ולזה אמר האזינו השמים ואדברה, ר"ל מי שהוא בחינת השמים, דהיינו רם ומתגאה, לא יהיה בו רק האזנה שישמע באזנו לבד אבל לא יציית אותי אפילו אם אדברה דהיינו לשון דיבור המורה על דברים קשים, אכן בשביל זה לא אמנע מלדבר את דברי, כי ותשמע הארץ אמרי פי, ר"ל מי שהוא בחינת ארץ, דהיינו שהוא שפל בדעתו הוא יציית לי אפילו אמרי פי דהיינו דברים רכים. ואמר נגד ב' מיני האנשים הללו, על מין הראשון אמר יערוף כמטר לקחי, ר"ל אותם הגאים יהרגו דיבורים שלי כמטר סוחף כי נעשה משוגג מזיד, אבל אני חושש לזה, כי על מין השני תזל כטל אמרתי, כטל הזה שאינו עושה רע לשום בריה כך לאותן השפלים בדעתם דברי ייטיבו להם כי יכנסו בלבבם ויעשו פרי לשוב אל ה' וירחמיהו...

ערבי נחל בתר"ד

שאל אביר ויגדך.

אם אתה מבקש מהקב"ה כבן אל אב, ואתה מרצהו, טאטע טאטע העלף מיר, אז ויגדך, לשון המשכה, ימשוך אותך אליו.

הרה"ק בעל האמרי חיים מוויזניץ ז"ע, אמרי חיים ליקוטים

שבת תשובה.

יש ליתן טעם למה נקראת שבת תשובה, ומאי אולמא מכל ימי התשובה. ונראה דהנה לכאורה יש להבין איך יכול החוטא לתקן חטא שבמעשה ע"י תשובה שהיא בהרהור הלב ובדידי פה, הלוא אין מחשבה ודיבור מוציאין מיד מעשה כבש"ס קידושין (דף נט), ובשלמא תשובה מאהבה שהזדונות נעשו בזכיות, יש לומר דזה איננו נחשב הוצאה מיד מעשה, שהרי אינו מבטל את המעשה והמעשה נשאר לזכות, אבל תשובה מיראה שאין הזדונות נעשים בזכיות וצריך לביטול המעשה, איך תועיל במחשבה ודיבור. וגם יש להבין הענין דתשובה מיראה הזדונות נעשים כשגגות, ממ"נ אי מועילה התשובה יחשב החטא כלא ה' כלל, ומדוע ענין דנשאר כשגגות. ונראה דהנה אמרו ז"ל (אבות פרק ד) עבירה גוררת עבירה, וא"כ לעולם בחטאים שאח"כ חשבים כאנוסים או שוגגין, ועל כרחך דעיקר התשובה צריכה להיות על חטא הראשון שממנו נסתעפו שאר החטאים, וכבר דברנו מזה. ולפי"ז כל חטא הרי לעולם קדמה מחשבת החטא, והרהורי עבירה קשים מעבירה, וממילא גוררין את מעשה העבירה, וא"כ לעולם בכל מעשה החטא הרי הוא כאנוס ושוגג, וע"כ יובן דכשעושה תשובה על מחשבת העבירה הקדומה ונתקן החטא שבמחשבה שוב לא נשאר אלא כשוגג. ולפי"ז מיושב מה דמחשבת התשובה מוציאה מיד מעשה עבירה,

שבאמת אינה מוציאה אלא מיד מחשבת עבירה בלבד. והנה במדרש (בראשית רבה י, ט) הקשה מהו ויכל אלקים ביום השביעי אתמהא, ופירש המ"כ וכי בשבת ה' עושה מלאכה והכתיב וישבות. ובאמת זהו אחד מן הדברים ששינו לתלמי המלך שכתבו ויכל ביום הששי. ותיצו ז"ל מה ה' העולם חסר מנוחה באה שבת באה מנוחה, וא"כ המנוחה והשביטה נקראו מעשה. ובזה יובן הלשון דמצ"ע לשבות ביום השבת, שלכא"ו מצ"ע היא קום ועשה, והשביטה היא העדר העשי, אך באשר הנחילנו הש"י יום מנוחתו למנוחה, וכמו שנקרא בשביתת מעשה, בראשית מעשה, כן נמי נקרא בשביתת יום השבת מעשה. ויובנו הדברים עפי"מ דאי' בש"ס קידושין שם שאני מחשבה דטומאה דכמעשה דמיא, וידיעת הפכים אחד כ"כ להבדיל בין קדושה לטומאה נקראת קדושת שבת מעשה, ועוד כמו שאמרו ז"ל (תמורה ג עמוד ב) לא תתני מימר דבדיבורו אתעביד מעשה וברש"י שעושה מחולין קדשים, כ"כ שבת שהיא קודש ואמרינן מקדש השבת וישראל נחשב מעשה.

הרה"ק בעל השם משמואל ז"ע, שבת תשובה שנת תרע"ג

לשבת שובה.

עוד בליל ש"ק שבת שובה, דיבר מענין ר"ה ועשי"ת, כי העיקר הוא מקודם לקבל היראה, וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה, ואח"כ ונותנים באהבה רשות זה לזה. וע"ד האמת הוא בחינת שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ועפ"י פשוט צריך לירא ביותר מיום הדין הזה שהקב"ה חוקר כל מעשי ב"א ושוורשם. והעצה לזה לחשוב בעצמו חשבון מעשי. ולהתחרט עליהם. ואז לא ידקדק השי"ת אחריו כמאמר דהמע"ה. און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה' כלומר אינו שומע ואינו חושש להם כלל.

הרה"ק רבי אהרן מקארלין ז"ע, בית אהרן

הכנה ליום הקדוש.

...ויהי"כ דבר טוב למאוד, יום סליחה וכפרה, לא היו ימים טובים לישראל ביהי"כ פ"פ (סוף תענית) אין לנו דבר טוב ממנו, אם היינו עושים ההכנה הראויה לתיקון דרכינו, כי יהי"כ מכפר עם התשובה - היא עזיבת החטא - אכן גם המעט טוב מאוד, אין ערוך לה בעניני התבל, לראות לכל הפחות שתהי' איזה קבלת על להבא ביהי"כ פ"פ. ואין לנו מסחור הנושא פרי ריחו, כמו לעשות הכנה בלימוד המוסרי, ולהתכונן להטיב דרכי, עד אשר יבא לאיזה קבלה להבא ביהי"כ פ"פ, ובכל בחינה קטנה שבקטנות, אשר יבין האדם את עצמו, להגדיל בחינת יום הכפורים שלו, אין ערוך ואין די באר הצלחת נפשו להנצל מצרות רבות ונצורות ואין לנו ריחו גדול מזה. ...הלא בצרכי הגוף, איך יעמול האדם הקשה יום, להשיג מה לצרכי גופו אם כי מצער היא, ואין לא יכבד לפני האדם להתעמל בעת דכאו ביסורים ר"ל, לחפש ולראות להקל מחלתו, ומדוע לא נעשה כה לנפשינו, לראות לכה"פ לקיים המצות הקלות לפנינו לקיימם, ולהשמר מהעבירה בבחינה הקלה, אשר תצילנו מיסורים קשים ומרים ר"ל, ובזה אין מקום ליאוש לפני האדם, אם ישים לבו ונפשו להשגיח בהנהגת צרכי הגוף, להשתמש בה בצרכי הנפש, אכן מהתשוקה והחיפוש לקיים המצות בשלימותם, הן לימוד התורה וכיבוצא, ולהשמר מהעבירות לגמרי אל יניח ידו...

הגה"צ ר' ישראל סלנטר זצ"ל, אור ישראל מכתב ז בתר"ד

מהלכות תפילות יום הכיפורים

א. טעה ואמר וחתמנו במנחה או שאמר וכתבנו בנעילה: טעה במנחה ואמר וחתמנו כמו בנעילה או שאמר וכתבנו בנעילה במקום וכתבנו אינו צריך לחזור ולהתפלל (עי' שבה"ל ח"ד סי' י"ג דפשיטא שאם אמר במנחה וחתמנו שיצא דהרי עצם ההזכרה אינה מעכבת בתפילה, ועי' ש"י בס' נ"ד אות ח' שאם אמר וכתבנו בנעילה אי"ז נחשב להפסק ואי"צ לחזור, וכ"כ בדעת' ס' תרכ"ג ס"ב).

ב. נרדם ולא התפלל נעילה האם צריך להשלים: נרדם מחמת חולשה ולא התפלל נעילה אין לה תשלומין (בפמ"ג סי' ק"ח מושב"ז סק"ה כ' שיתפלל ערבית שנים אמונים במחזיק ברכה להחיד"א סי' ק"ח סק"ג הביא מהרמ"ע באלפסי זוטא שאין תשלומין לנעילה כמו שאין תשלומין למוסף, וכן משמע במאירי ריש פ"ד דברכות וברשב"א בתשו' ח"א סי' תמ"ז בטעם הג' שהובאו דבריו ברשב"ץ ברכות כ"ו. שכן דאין תשלומין למוסף כיון שהוא בא מחמת מאורע היום ולדבריהם ה"ה בנעילה, ועי' בתורת חיים (פעסט) סי' ק"ח סק"ג שהביא במסקנתו דברי החיד"א הנ"ל ולכן הכריע מרן זצ"ל בשבה"ל ח"ד סי' י"ג ח"ה סי' ס"ז ח"ו סי' פ' שאין תשלומין לנעילה, ועי' באריכות בברורי הלכות הכא).

ג. נרדם ולא התפלל מנחה והתפלל נעילה האם צריך להשלים תפילת מנחה: נרדם ולא התפלל מנחה והתעורר בעת תפילת נעילה והתפלל נעילה, ובמוצאי יו"כ נזכר שלא התפלל מנחה יתפלל ערבית שנים כדי להשלים תפילת המנחה (עי' בשבה"ל ח"ד סי' י"ג דאף שאי"ז בתפילה הסמוכה מ"מ כיון שנעילה ומנחה מתפללים באותו זמן דינו כמי שהתפלל מוסף ולא התפלל שחרית שמשלים במנחה, ואעפ"כ אינו יכול להשלים כיון שבנעילה שהתפלל יצא יד"ח מנחה ולנעילה אין תשלומין, אלא שבח"י סי' י"ז שאלה ה' הקשה השואל מפמ"ג סי' ק"ח מושב"ז סק"ה שכן שיכול להשלים בערבית וכן משמע בחכמת שלמה סי' תרכ"ג, ולכן כ' מרן זצ"ל שאינו אומר קבלו דעתי ודבריהם קודמים ועי' באריכות בברורי הלכות הכא).

ד. נרדם בעת תפילת מנחה והתעורר בזמן כזה שיש לו אפשרות להתפלל או מנחה או נעילה איזה תפילה יתפלל: נרדם בעת תפילת המנחה והתעורר בשעה שכבר אין זמן להתפלל גם תפילת מנחה וגם תפילת נעילה, יתפלל מנחה, ולא יתפלל ערבית שנים שהרי אין תשלומין לנעילה (עי' שבה"ל ח"ד סי' י"ג שאלה ה' שאף שכשיתפלל נעילה יוכל להשלים מנחה וכמש"כ המג"א בס' רפ"ו סוסק"ג שכשאין שהות להתפלל מנחה ומוסף יתפלל מוסף משום שלמנחה יש תשלומין הרי בדגול מורבבה שם ובצל"ח בברכות כ"ו. ד"ה ודע ובבית מאיר בשו"ע שם השיגו מירושלמי שמפורש להדיא שיתפלל מנחה ונראה שסברתם משום שהמדיין בודקו למוספי' וא"כ כ"ש שמנחה קודמת לנעילה שהיא תפילה יתרה וגם במשנ"ב שם סק"ג נוסה לדעתם ודלא כמג"א וכמש"כ שם שרעק"א מיישב דברי המג"א בדוחק).

בידורי הלכות

נרדם ביו"כ ולא התפלל מנחה ונעילה או שהתפלל רק נעילה האם צריך להשלים בערבית של מוצאי יו"כ
נרדם בלילה.

ועי' בשבה"ל ח"ה סי' ס"ז שהעיר לו ת"ח אחד מדברי הפמ"ג סי' ק"ח (מושב"ז סק"ה) **דיש לנעילה תשלומין בלילה, וכ' מרן זצ"ל** דאף שבשעה שכן דברי לא ראיתי דברי הפמ"ג מ"מ להלכה עומד אני במקומי דאין לנעילה תשלומין בלילה, דכ"כ במחזיק ברכה להחיד"א סי' ק"ח סק"ג בשם האלפסי זוטא להרמ"ע, מוסף ליתיה בתשלומין שהוא אינו משלים ואין אחרים משלמין לו ונעילה הכי נמי, אידי ואידי אינם מפסיקין בתשלומין לא משחרית למנחה ולא ממנחה לערבית (אלא שמתוך דבריו משמע שאם התפלל נעילה ולא מנחה עליו להשלים מנחה ולא כמש"כ בח"ד), וכן נראה מהמאירי בריש פ"ד דברכות שלאחר שדן בד' הראשונים אם יש תשלומין למוסף כ' ומ"מ בראשונה מצאתי לקצת גאונים שאם עבר היום אין לה תשלומין שהמוסף עיקרו להזכרת קרבן ואין קרבן בלילה וכ"כ בכל תפילה הנוספת מחמת מאורע שביום שאם עבר היום אין לה תשלומין שאין תשלומין אלא לתפילות הראויות לכל יום, וכן נראה גם מהרשב"א בתשו' ח"א סי' תמ"ז שכן ג' טעמים מדוע אין תשלומין למוסף ובטעם הג' כ' שכל תפילה הנוספת מחמת מאורע היום אין לה תשלומין שהרי לא נתקנה אלא מחמת הזכרת המאורע ובתשלומין אינו רשאי להזכיר מאורע היום, ולדבריהם ה"ה לנעילה שהרי היא תפילה הנוספת מחמת מאורע היום.

ועי' בשבה"ל ח"ו סי' פ' שהשואל ר"ל שמתוס' ורא"ש בסוגיין דברכות כ"ו. משמע דלא ס"ל להלכה כטעם הג' שכן הרשב"א, ונמצא דלשי' יש תשלומין לנעילה, ועי' שדחה מרן זצ"ל ראיתו, וסיים דגם לפי"ד כיון שהרשב"א מחזיק לעיקר לדרכו הג' וכן נקט המאירי וגם הרמ"ע והחיד"א ס"ל כן, וכעת מצאתי שכן היא גם ד' בעל שו"ת תשב"ץ (שבח"י הרשב"ץ לברכות כ"ו). שלאחר שהביא ת' התוס' והרא"ש מדוע פשוט לגמ' שאין תשלומין למוסף הביא ת' הג' של הרשב"א הנ"ל, ושור"ר שבתורת חיים (פעסט) או"ח סי' ק"ח סק"ג לאחר שהביא דברי הפמ"ג הנ"ל מסיים במסקנתו עם דברי הרמ"ע והחיד"א, ולאחר כ"ז לא ידעתי למה לא נכריע בדבריהם שאין תשלומין לנעילה, ועי' בח"י סי' י"ז שאלה ה' שכן השואל דבכה"ח סי' ק"ח סק"ב וסי' תרכ"ג סק"ז הביא כן מעוד פוסקים ודלא כפמ"ג, אלא שהעיר שם השואל שמהפמ"ג הנ"ל משמע דאם התפלל רק נעילה יצא יד"ח נעילה וצריך להשלים תפילת מנחה ולא כמש"כ מרן זצ"ל שעולה לו למנחה, וכן משמע בחכמת שלמה סי' תרכ"ג, ולכאורה ההסבר בדבריהם הוא כיון שנתכוין לנעילה וכמש"כ התהל"ד סי' רס"ח אות י"א י"ב ובשו"ת שואל ומשיב קמא ח"ג סי' קע"א שכשהתכוון להתפלל תפילה אחרת ממה שהוא צריך להתפלל עכשיו נחשב הדבר לכוונה הפכית ואפי' למי"ד מצווה אי"צ כוונה לא יצא יד"ח התפילה שצריך להתפלל עכשיו, והשיב לו מרן זצ"ל דלעולם אינו אומר קבלו דעתי ומכ"ש אם נמצא בגדולי הפוסקים דלא כוותי' ודבריהם קודמים.

ועי' להלכה למעשה אם לא התפלל נעילה אי"צ להשלים, ואם לא התפלל גם מנחה, או שהתפלל נעילה ולא מנחה, יתפלל ערבית שנים להשלים המנחה שהחזיר.

נרדם ביו"כ ולא התפלל מנחה ונעילה או שהתפלל רק נעילה האם צריך להשלים בערבית של מוצאי יו"כ
נרדם בלילה.

נעילה, האם צריך להשלים תפילת מנחה לאחר מעריב כדן מי שנאנס ולא התפלל שמתפלל ב' פעמים בתפילה הסמוכה וכמבואר בשו"ע סי' ק"ח, וכן אם מחמת חולשתו לא התפלל גם תפילת נעילה, או שהחזיר מלהתפלל רק תפילת נעילה, האם צריך להשלים תפילת נעילה לאחר ערבית?

תשובה: בשו"ת שבה"ל ח"ד סי' י"ג כ' מרן זצ"ל שבי"כ תשל"ח נשאל מאחד שהיה ישן מחמת חולשה בעת תפילת מנחה וניער משנתו לפני נעילה והתפלל תפילת נעילה, ושאל אם עליו להשלים את המנחה שהחזיר ולהתפלל ערבית שנים כדן מי שלא התפלל מנחה וכמבואר בשו"ע סי' ק"ח ס"ב, או שכיון שבי"כ מתפללים נעילה בין מנחה למעריב אין לה תשלומין, דאין תשלומין רק בתפילה הסמוכה וכמבואר שם בשו"ע ס"ד, וכ' שם מרן זצ"ל דאי משום הא אי"ז מעכב שהרי כ' הפוסקים (מג"א שם סק"ו בשם נחלת צבי ופמ"ג בא"א, משנ"ב סקט"ו) שכשלא התפלל שחרית ביום שיש בו מוסף עליו להשלים תפילת שחרית בעת תפילת מנחה גם אם כבר התפלל מוסף, וטעם הדבר (עי' שם נחלת צבי סק"ו ופמ"ג א"א סק"ו) משום שכשמיגיע זמן מנחה אפשר עדיין להתפלל מוסף ולכן נחשבת תפילת מנחה כתפילה הסמוכה לשחרית ורק כשעבר זמן התפילה הבאה וכגון משחרית למעריב אין יכולים להשלים, וא"כ ה"ה בנעילה ומנחה אף שהם ב' תפילות מ"מ הם בזמן אחד דזמן נעילה הוא לפני שקע"ח ומסיימה עד סוף שקיעה דהיינו צה"כ וכמבואר בס' תרכ"ג ס"ב ומשנ"ב סק"ב, ולענין מנחה פסק הרמ"א בס' רל"ג ס"ו א' דזמנה בדיעבד עד סוף שקיעה דהיינו צה"כ, ולפי"ז יכול להשלים המנחה שהחזיר במעריב במוצאי יו"כ דנחשב כתפילה הסמוכה (וכ"כ בפמ"ג סי' ק"ח מושב"ז סק"ה), אלא שכן מרן זצ"ל שצ"ע אם צריך בכלל להשלים, שהרי הנעילה דומה לגמרי במטבע שלה למנחה והיחיד מוסיף אתה הבדלת וכו' רק אחר סיום התפילה וכמבואר בטור סי' תרכ"ג, ומה שאומרים חתמנו במקום וכתבנו אינו שיינו עיקרי, שהרי אם אמר במנחה חתמנו פשוט שיצא יד"ח (דעצם ההזכרה עצמה אינה מעכבת), ולכן אם טעה בזמן תפילת מנחה והתפלל נעילה במקום מנחה ודאי יצא יד"ח מנחה ולא נעילה, דמנחה היא התפילה הג' ביו"כ ונעילה היא התפילה הד' (דהא קי"ל כרב יומא פ"ז: דהיא תפילה יתרה ויום הוא שנתחייב בד' תפילות), ומעתה י"ל דגם בנוד"ד יצא יד"ח מנחה דאף שנתכוין לשם נעילה אי"ז חסרון בכוונת המצוה שהרי ס"ו נתכוין להתפלל תפילת יו"כ בזמן התפילה השייך עכשיו וכיון שלא התפלל עדיין מנחה יצא יד"ח מנחה, וגם בלא"ה בדרבנן קי"ל מצווה אי"צ כוונה וכמבואר בס' סי' ומה שנתכוון לשם נעילה אי"ז נחשב לענ"ד כהיפך כוונה (וכענין מצוה ב"ר"ן סוף ד"ה י"א. ד"ה ודאמרין דכשהאריך בתקיעה שניה ונתכוון שתעלה לו גם לסדר הבא עלתה לו עכ"פ לסדר שעומד בו גם למי"ד מצווה דצ"כ אף שבסוף התקיעה נתכוין לסדר הבא דמי"מ נתכוין למצוה), ונמצא לפי"ז שנחשב שלא התפלל נעילה, ולנעילה אין תשלומין בלילה, אלא שמ"מ יש מקום להורות לו להתפלל דרך תפילת

הילולא דצדיקא

נלב"ע
י"ד תשרי תקס"ז
בעמח"ס אור הגנוז

הרה"ק
רבי יהודה לייב הכהן
מאניפאלי זי"ע

אלה תולדות

רבינו 'הרב הקדוש, בוצינא קדישא, אור עולם, הכהן הגדול בקדושה וטהרה', (הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע בהסכמתו לספר אור הגנוז), 'הגאון הקדוש... כי מי לא ידע גודל קדושתו ועוצם חריפותו של המחבר הקדוש הזה ועל מי לא יקום אורו', (הרה"ק הדברי חיים מצאנז בהסכמתו שם), 'איש האלקי', (הרה"ק החידושי הר"ם ועוד בהסכמותיהם שם), 'עמודא דנהורא, גלי' עמיקא וטמירא, חסידא ופרישא, צדיק יסוד עולם', (לשון שער הספר שם), ה"ה הרה"ק רבי יהודה לייב הכהן מהאניפאלי זי"ע, נולד לאביו הגה"ק רבי יוסף גרשון הכהן זי"ע, ולאמו הרבנית הצדקנית מרת ליפשה ע"ה.

מקטנותו ניכר עליו כי לגדולות הוא נוצר, התמדתו ומסירותו ללימוד התורה ועבודת ה' היתה במסירות נפש נפלאה, כך גדל ונתעלה ונעשה לאילנא ברבא עד שהתפרסם בעולם. זכה ונתקרב לאור ודרך החסידות, עד שנעשה מתלמידיו המובהקים ומהיושבים ראשונה במלכות רבו הרה"ק מרן המגיד הגדול רבי דוב בער ממעזריטש זי"ע.

בצל המגיד הגדול ממעזריטש

זכה רבינו מה שלא זכו הרבה מתלמידי המגיד הגדול ממעזריטש, שנפש הרב נקשר בנפש התלמיד בקשר חזק ואמין, וכמו שכתב רבינו בהסכמתו על ספר התניא, וז"ל: 'יושב בשבת תחכמוני אצל אדונינו מורינו ורבינו גאון עולם', ע"ל. עד שבחר בו רבו לשמש כשליח ציבור בימים הנוראים ולפעול עבור כל ישראל לדבר ישועה ורחמים.

מסופר, פעם הגיע הרה"ק המגיד ממעזריטש לעיר ליניץ, ובאו אליו לבקש בענין מקשה לילד לפעול לה ישועה, מיד שלח הרה"ק לקרוא לשלושת מתלמידיו הגדולים, ה"ה, הרה"ק רבי מיכל, רבינו רבי יהודה לייב הכהן, והרה"ק רבי יוסף - המלמד מז'ורניץ שהיה אז שם שמיד ילכו למקוה לפעול ישועה עבור המקשה לילד, [כי כידוע הרה"ק המגיד לא היה יכול לילך בעצמו להמקוה], וגם רבם הק' הלך עמם לבית הטבילה. והיה כאשר טבלו ושהו הרבה תחת המים, וכשעלו מן המים אמר להם המגיד הק' זי"ע עדיין לא פעלתם, וטבלו עוד כמה פעמים, עד שאמר לכו לכם לאהליכם בשמחה כי כבר פעלתם ישועה גדולה עבור האשה ותזכה לילד ג' ילדים, ואמר להם כמה מהם יהיו בנים וכמה בנות. (שבחי בעש"ט עמוד פח וראה שם כל הסיפור באירויות).

וידוע שבשנותיו האחרונות עקר המגיד הק' רבי דוב בער זי"ע את דירתו מראווי לעיר אניפאלי, ותלמידיו הקדושים רבי יהודה לייב הכהן זי"ע והרה"ק רבי משולם זושא זי"ע שמשו אותו, ולא זה ידם מתוך ידו הק', וכך זכו להיות בשעת פטירתו של רבם הק' - המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע סמוך למיתו. ומסופר, כי כמחצית השעה לפני עלייתו לגנוי מרומים, כשכנס הרה"ק רבי משולם זושא מאניפאלי זי"ע, שאל המגיד הק' זי"ע מי בא, ענה לו הרה"ק הבעל התניא זי"ע ש'זושא' נכנס,

לקח אותו המגיד הק' זי"ע בידו הימנית ואמר אתה תהיה עמדי גם אחר פטירתי. אח"כ שאל המגיד הק' זי"ע עוד, האם תלמידי רבי לייב כהן י"י נמצא, ענה הרב בעל התניא זי"ע שאכן נמצא שם, אז הביט המגיד הק' זי"ע עליו ואמר לו בזה"ל: גם אתה תהיה במחיצתי, כי שפתי כה"ן ישמרו דע"ת, ואני מעולם הדעת. ואמר לו עוד בזה"ל: לייבלי גידענק מיך וועט דיר אייביג גוט זיין [זכור אותי, ויהיה לך תמיד טוב]. בעיר אניפאלי נתבקש המגיד הק' רבי דוב בער זי"ע לישיבה של מעלה, ושם חלקת מחוקק ספן.

עם הרה"ק רבי משולם זושא מאניפאלי זי"ע

נפלאה היתה התקשרות האהבה ואחווה, בבחינת 'ונפשו קשורה בנפשו', שהיתה בין הני תרי צנתרא דדהבא - רבינו הק' רבי יהודה לייב הכהן זי"ע והרה"ק רבי משולם זושא מאניפאלי זי"ע, ששניהם גרו בעיר אניפאלי, והיו נפגשים מיד כמה ימים. ועל גודל אהבתם סיפר הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע, בעת שגרו ביחד הני תרי ריעין דלא מתפרשין בעיר אניפאלי, היתה תקופה שאצל רבינו הק' רבי יהודה לייב הכהן זי"ע היתה הפרנסה דחוקה מאוד, וחשבו בני ביתו שמן הראוי שרבינו יעתיק את משכנו מאניפאלי כי אין הקומץ מספיק להשיב' גדולים בעיר אחת, אך רבינו לא רצה לשמוע כלל לעזוב את אהובו וריעו הרה"ק הר"ר זושא זי"ע. כאשר ראו כי אי אפשר להתיקו ממחשבתו גמרו אומר לשלוח משלחת מעיר אחרת שיבואו להזמינו לשבת על כס הרבנות שם, ובכך יבוא על שכרו ויוכל להביא טרף לביתו כראוי, וכך הוה, כאשר קיבל ההזמנה אמר להם שמקודם הוא רוצה לילך להתיעץ עם הרה"ק הרבי רבי זושא זי"ע, הם הסכימו כיון שחשבו שבדואי יסכים גם הוא לזה, כי גם לו תרחיב הפרנסה ע"ז. כאשר הלך אליו לא מצאו בבית, בבואו לבית המדרש מצא את הרה"ק רבי זושא זי"ע עומד אצל ארון הקודש ובוכה, רבש"ע! ידד אחד יש לי פה ורוצים לקחת אותו ממני!!! מיד השיב רבינו הק' רבי יהודה לייב הכהן זי"ע את פניהם של המשלחת ריקם, ונשארו שם לגור יחדיו.

עוד מסופר כאשר זכה הרה"ק רבי משולם זושא זי"ע להשיא את נכדתו, בת בנו הרה"ק רבי צבי מענדיל מאניפאלי זי"ע עם הרה"צ רבי יוסף זצ"ל בנו של הרה"ק רבי זאב וואלף מזיטאמיר זי"ע בעמח"ס "אור המאיר", בזמן שמחת הנישואין כבר היה הרה"ק הר"ר זושא זי"ע רתוק למטתו מחמת זקנותו המופלגת, בהגיע יום החופה שלח המחנות הרה"ק ה"אור המאיר" זי"ע לשאול את מחותנו הרה"ק מי יהיה המסדר קדושין, אך הוא לא השיב שום מענה על כך. כשהחשיך היום שלח עוד פעם לשאול ולא השיבו מאומה, ויתיישב הרה"ק בעל "אור המאיר" זי"ע שבכל זאת ילכו להעמיד כבר את החופה, ואז יחכו על תשובת מחותנו הרה"ק רבי משולם זושא זי"ע, אך גם אז לא השיב מאומה, עד שלפתע הופיע רבינו הק' רבי יהודה לייב הכהן זי"ע, אז אמר הרה"ק "הא לכם המסדר קדושין", ולא הניחוהו אף לפוש מן הדרך ולהפשט מלבוש העליון, אלא תיקף ומיד סר אל

מקום החופה שם כבר עמדו הכן החתן והכלה עם המחנותים וכל הקהל, וסידר את הקדושין, וכל זה מחמת גודל אהבתו לרבינו הק' זי"ע.

עם הרה"ק הבעל התניא זי"ע

ידוע כי כעשרים שנה ארך עד שהשלים הרה"ק בעל התניא זי"ע לערוך את ספרו הק' "לקוטי אמרים - תניא" בכדי להוציאו לאור עולם, והיות שפרסום עומק דברי חסידות ברבים, ובפרט לתת עתות הזמנים בימים ההם כידוע, הוא דבר שיקל לגרום להרבה דברים בלתי נעימים כמובן מאליו, לכן לא רצה להדפיסו בלי ידיעתם והסכמתם של ידידיו וריעיו שישבו עמו בצוותא חדא ושאבו ממקור מים חיים מבאר שחפרוה שרים מרן המגיד הקדוש רבי דוב בער זי"ע, ולכן שלח את ספרו הקדוש ע"י שלוחים מיוחדים מחסידיו המובהקים ה"ה רבי פנחס משקלאוו זי"ע ורבי יצחק משה מיאס זי"ע ורבי משה ווילענקער זי"ע לאניפאלי להני תרי צנתרא דדהבא חבריו המובהקים, ה"ה הרה"ק רבי יהודה לייב הכהן והרה"ק רבי משולם זושא זי"ע להתיעץ ולהתיישב עמהם בדבר הדפסת ספר התניא.

כשהשלוחים הביאו את ספר התניא לאניפאלי לקבל הסכמותיהם, הם השאירו בידם את הקונטרס למשך הלילה כדי שהצדיקים האלו יעינו בהם, בשעה שעין בספר התניא באמצע הלילה, קיבל רבינו הק' רבי יהודה לייב הכהן זי"ע התפעלות עצומה והתלהבות רבה, מבלי יכולת לעצור בתוכו את התרגשותו הגדולה, והחליט ללכת אל ריעו וידידו הרה"ק רבי משולם זושא זי"ע לשתרף אותו בהתלהבותו העצומה מספר התניא. אותו דבר אירע גם לחבירו הרה"ק רבי משולם זושא זי"ע, שגם הוא לא היה יכול לעצור בקרבו את התרגשותו הגדולה, והחליט ללכת אל רבינו הק' רבי יהודה לייב הכהן זי"ע. שני הצדיקים גרו משני צידי הנהר באניפאלי, כאשר הלכו זה לקראת זה ונפגשו שניהם באמצע הדרך על הגשר שמחבר את שני חלקי העיר, יצאו בריקוד נפלא במקום פגישתם בשמחה עצומה.

אשכבתיה דרבי

זכה רבינו הק' רבי יהודה לייב הכהן זי"ע לאריכות ימים, ונתבקש לישיבה של מעלה ביום י"ד תשרי תקס"ז, ומנ"כ ע"י ציון רבו הקדוש המגיד רבי דוב בער זי"ע, וחבירו הרה"ק רבי משולם זושא זי"ע בעיר אניפאלי.

הוא היה אומר

ושמעתי מפי ידידי הרב המאוה"ג בוצינא קדישא מ"ה יהודה לייב הכהן קצת בנקל, שאם לא יוכל להפשיט עצמו מצער, עכ"פ יתפלל כך שא"א לו לעבוד הש"י מחמת הצער הזה, וזה הוא מניעת עבודה, וז"פ הגמרא (ברכות סג.) כל המשתתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו, ר"ל שמשתתף שם שמים בצערו ומתפלל על צערו שכואב לו שאינו יכול לעבוד הש"י מחמת זה הצער, אז כופלין לו פרנסתו, עכ"ד ודפח"ת. (פרי חיים [להרה"ק רבי אברהם חיים מזלאתשוב זי"ע] פרקי אבות פ"ב משנה יג).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

ח תשרי - ספר חפץ חיים - הלכות אסורי לשון הרע - פתיחה להלכות אסור לשון הרע ורכילות

פתיחה להלכות אסור לשון הרע ורכילות:

בְּאֵהָבָה הָשֵׁם יִתְבָּרַךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְחָפֵץ מְאֹד בְּטוֹבָתָם עַד שֶׁקָּרָאם בְּשֵׁם בְּנִים, וְחָלַק ה' וְנָחֲלָה, וְכִמְהָ שְׁמוֹת חֲבִיבִים הַמּוֹרִים עַל גְּדֹל אֱהָבָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָאכִי א' ב'), "אֶהְיֶה אֲתֶכֶם אֲמֹר ה'" וגו', לְפִיכָךְ הִרְחִיקָם מִכָּל הַמִּדּוֹת רְעוּת וּבִפְרֹט מִלְשׁוֹן הָרֶעַ וּרְכִילוֹת, כִּי הוּא מְבִיא אֶת בְּנֵי אָדָם לִידֵי רִיב וּמִצָּה, וְכִמְהָ פְעָמִים יוֹכֵל לְבֹא מִזֶּה לִידֵי שְׂפִיכוֹת דָּמִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב הֶרְמֵב'ס ז"ל בְּהַלְכוֹת דְּעוֹת (פֶּרֶק ז' הֶלְכָה א'), אֵף עַל פִּי שְׁאִין לֹקֵין עַל לֹא זֶה, עוֹן גְּדוֹל הוּא גּוֹרֵם לְהִרְגַּ נְפֹשׁוֹת רַבּוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, לְכָךְ נִסְמָךְ לוֹ (וְיִקְרָא י"ט ט"ז), "לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ", צֹא וּלְמֹד מֶה אֶרֶץ לְדוֹאֵג הָאֲדוֹמִי וּלְנוֹב עִיר הַכְּנָעִי.

וְעוֹד כְּמֶה רְעוּת עֲצוּמוֹת, שֶׁנִּסְבּוּ עַל יְדֵי הַמִּדָּה הַמְּגַנָּה הַזֹּאת, כְּמוֹ שֶׁיִּדְוֶעַ שְׁחָטָה הַנֶּחֱשׁ יִהְיֶה הַעֲקָר עַל יְדֵי לְשׁוֹן הָרֶעַ, שֶׁדִּבֶּר לְשׁוֹן הָרֶעַ עַל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁאֵמֵר, מִן הָאֵילָן הַזֶּה אֲכָל וּבְרָא אֶת הָעוֹלָם, וְעַל יְדֵי זֶה פָתַח אֶת הַחַיָּה, כְּמוֹ שְׁאֵמֵר חַי"ל (שְׁבַת קמ"ו), כֹּא נֶחֱשׁ עַל חַיָּה וְהִשִּׁיל בָּהּ זֶהְמָא, הָרִי שֶׁגָּרַם גְּלוּי עֲרִיזוֹת, וְגַם מִיתָה לְכָל הָעוֹלָם, הָרִי שְׂפִיכוֹת דָּמִים, וְעַל יְדֵי זֶה גָרַם לְאָדָם הָרָאוּן וְחָתָה לְעֵבֶר עַל רִצּוֹנוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִמֵּילָא זֶה הַמְדַּבֵּר לְשׁוֹן הָרֶעַ, אוֹחֵז בְּמִדָּתוֹ הַמְּשַׁחֲתֵת לְבְרִיאוֹת הָעוֹלָם.

אם לא עכשיו אימתי?

נפשי מרה לי מאוד על דבר השיחה בעת התפלה, כי מי לא ידע מהקטרוגים הקשים שעלינו, ואין איש שם על לב בשל מי הרעה הזאת. ולדעתי הדיבורים בשעת התפלה מוסיפים חרון אף ח"ו. הישעמי ה' לתפילת שארית הנמצאה? ולכן חוסר נא על נפשכם אהובי אחי ורעי, ואל נא תרעו רעה גדולה כזאת, בושו והכלמו ממועשיכם הרעים נגד ה', בכדי שישמע לכם בכל עת מצא. ואני את נפשי הצלתי.

אגרות קודש מאת הר"ק האדמו"ר האמצעי מכתב"ד ז"ע

(בהרה"ק בעל התניא), מכתב כ"א, דף תס

אם לא עכשיו, אימתי? עכשיו זה עשרת ימי תשובה, שבת יש בו כח תשובה יותר גדול, כשמדברים בשעת התפילה אין התפילה של אף אחד מתביית מדרש ההוא עולה לשמים! (ראה זאת בעבודת ישראל על פרקי אבות, ומעשה ממוין הבעש"ט חק' שאמר שהתפילות ממלאים הבהמ"ד כיון שאף פעם לא עלו רח"ל). כולם רוצים שהבקשות יעלו לשמים ויתמלאו... אז לא לדבר בשעת התפילה... דיבור בשעת קדיש: מובא בספרים שאם אחד רגיל לדבר נעבעך בשעת קדיש, אז לאחר פטירתו כשבינו אומרים קדיש אין הקדיש מועיל לו רח"ל וח"ו. סגולה לכוונה בשעת ענייני אמן יהיא שמהי רבה: לסגור את העיניים.

כוונה שצריך ביהא שמהי רבה: פירוש המילים כפשוטו

קבלה לא לדבר בשעת קדיש, ולענות אמן, ואיש"ר בכוונה ובקול: הרי אנו מוכיחים שאנו מכתירים את המלך! נקבל עלינו עכשיו גם לגמר חתימה טובה לנו ולכל ישראל אמן! והרי זה גם הכתרת הקב"ה עלינו ועל כל העולם כולו.

כי ביום הזה יכפר

ר' זלמן חיים מסתובב לאיטו בקלוי' הלך ושוב משוטט ברעיוניו, כל חצי שעה נזכר ללגום מכוס התה ששוכן במקומו, שהספיק להתקרב זה עתה עדנים, לפעמים תפס אחד מפרחי החסידים ויומה והחליף את כוס התה הקרה בכוס תה רותח מהביל, ר' זלמן חיים לא שם לב, הוא אחוז שרעפים בהכינו לבו ורוחו ונשמעו לעבודת הקודש של יום הכפורים, מתבונן בתיקונים העליונים בעבודת הכהן גדול לפני ולפנים, ועבודתו בזמן הזה ונשלמה פרים שפתינו.

לפתע שם לבו ליענקלה ששטתובב בפנים נפולות, הולך אנה ואנה פותח ספר סוגר, קם מתיישב, לא טוב לו, מהרהר ר' זלמן חיים, מה קרה לו? ר' זלמן חיים מרים ראשו לעבר יענקלה ומסמן לו בעיניו כאומר גש אלי. יענקלה לא משתהה לרגע הרי לזה הוא מצפה שעה ארוכה הוא מסתובב לכל צד בכדי שר' זלמן חיים יראה בצד לו, מיד עט רץ כצבי ונעמד לצד ר' זלמן בדחילו ורחימו. מה מציק לך שואלו ר' זלמן, בקול רך ונעים, ראיתי שדברים מטרידים את מנוחתך האם זה דברים גשמיים, שבוא לא אכלת מספיק? לא ישנת את הזמן הדרוש לך? או דבר מציק לנשמתך ואיך מוצא מנוח?

יענקלה עונה: אשיחה וירווה לי. הנה עוד יומיים היום הקדוש ביותר, "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם", ואני מרגיש כלום, אפס, אבן, זה שאני רואה אותך משוטט בלהב אש גורם לי קנאה, מתי יבוא לידי ואקיימנה, לחיות את המועד בהשגה גדולה.

שמע נא נערי היקר, פתח ר' זלמן חיים את דבריו אל נא תחשוב שהתעוררות מוגיע רק מהשגות נוראות ומדרגות נעלות, אלא כל דבר פנימי שמכניסים ללב פנימה וחוזרים על זה שוב ושוב, והבערה ללהב יוצאת, בוא וראה לשון הגמרא ברכות (כ' ע"א) לפתח חטאת רבץ (בראשית ד') ושמן מאי אמר א"ל שטן ביומא דכיפורי לית ליה רשותא לאסטוני ממאי אמר רמי בר חמא השטן בגמטריא תלת מאה ושיתין וארבעה הוי תלת מאה ושיתין וארבעה יומי אית ליה רשותא לאסטוני ביומא דכיפורי לית ליה רשותא לאסטוני. דברי הגמ' אלו ידועים לכל, ועם כל זה בוא וראה איך רבוה"ק התלהבו מזה בלהב אש קודש. ככתבי תלמידי הר"ק הר"ר שמעלקא מניקלשבורג ז"ע מובא תיאור מבהיל מליל יום הקדוש במחצית קדשו וזה לשונו:

קודם כל נדרי ואספו כל הירא והחרד לדבר ה' לבית הכנסת הישנה עד שנתמלא כל העזרה כמו שעה ומחצה קודם זמן התפלה, ובבא אדמו"ר נר"ו [ה"ה הרה"ק ר' שמואל שמעלקא מניקלשבורג ז"ע] א לפתח בית הכנסת אחר כניסתו מעוטף בטליתו, בדרך הילכו מפתח ועד מקום הארון, וקרא בקול גדול ובכביה רבה הפסוק "כי ביום הזה יכפר עליכם וכי' עד תטהרו ומשנת א"ר עקיבא כי לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, מיד געו כל העם בכבי לקול זעקתו ובכיותו, ואחרי הגיע אל מקום הארון התחיל בפסוקים המעוררים על התשובה וקורעים סגור לבב אבן ופסוק "לך לבדך חטאתי", ופסוק עוני אני כי חטאתי באזוב כי וזרקתי עליכם מים טהורים כי, וזולת זה פסוקים רבים המעוררים אל התשובה, ואמר בתוך דבריו מוסרים רבים באלו הפסוקים, אך לא הבנתי על בוריו לקול דברו מחמת בכיותו, ולקול המולה גדולה ובכיה רבה אשר היה בבית הכנסת לערך מאה אנשים העומדים שמה עד שבא לדבר במעלות עצם היום הקדוש והנורא יום כיפור. איך שבקל ויכל האדם למצא עור ביום הזה להחיש ישועה ולפדות נפשו מני שחת, על פי המשל למלך שהיה לו בן יחיד והפקיד עליו איש אחד חכם להיות איתו בשבתו ובקומו ובלכתו בדרך להישייר לפניו דרכו בכל אופנים המצטרפים לבן המלך ההוא, והבן מלך לא אבה הלך בדרכו וילך שובב בדרכי לבו, אל דרך הרע, וילשין הפקיד ההוא אל המלך על אשר סר בנו מן הדרך הטובה ויסתר המלך פניו מבנו, ופעמים רבות אשר הבן מלך ההוא רצה להתקרב אל אביו המלך בדברי רצון ותחנונים והנה המלשין ההוא עומד על ימיו לשטן ויספר אל המלך מדרכיו המבווערים והמקולקלים ויצא הבן ההוא אבל וחפוי ראש. והיה היום אשר הלך המלשין ההוא לעשות מלאכתו הביתה וירץ הבן המלך ההוא אל אביו בכה ומתחנן לו מתחרט ומתוודה על כל הרעה אשר עשה מנעוריו עד היום הזה, ואיך כי קדחה בו אש ימי הנעורים ומקבל עליו לעזוב דרך רשע ולילך בדרך טובים, ויתמרמרר לפני אביו המלך לאמר סלח נא, כפר נא לאשמותי בקול מר וצורח, מיד נכמרו רחמי האב על בנו ויקרבהו בימיו ויתנהו בחיקו ומשעשע עמו בשמחה יתירה ונפלאה. והנמשל מובן ע"ד הגמרא השט"ן בגימטריא שס"ד, וזהוה יומא לית ליה רשותא למסטיני ובלי ספק כי נדרשו אל ה' כהיום הזה ונתחנן לפניו במר נפשינו ויעתר לנו ה', באין שטן בו, ובפרט בעצם היום הזה "דרשו ה' בהמצאו", אלו עשרת ימים, וכ"ש כהיום הזה ותחת צור ילדיך תשי, ועתה נא יגדל כח ה' ובוה יהיה לנו הכנה ליום שמיני עצרת הבא לקראתנו לגרום שמחה לאבינו שבשמים, ע"ד המדרש אני ואתם נשמח יום אחד כי וישמח עמנו אבינו המלך כאב עם בנו יחידו, עם אחד בארץ, אך עם נטהר את עצמינו מן כל רשעיותנו בתשובה ובכי ובתחנונים, ע"ב אהובי אחי צמודי לבבי [בלשון פולין "ליבע הארציקי ברודער"], בואו חזקו ונתחנן בכבי ותחנונים לפני אבינו שבשמים, בהיום הזה אשר אין שטן ואין פגע רע, ולפני ה' תמחרו תבואו אל החרד הפנימי אל המלך מלכי המלכים הקב"ה, ויכמרו רחמיו עלינו כי נדרשו בכל לבבינו בידוי ותחנונים. אך דעו נא אחי צמודי לבבי כי העיקר גדול אל התשובה הוא מסירות נפש, כי הלא בני אב אחד אנחנו זרע אברהם אשר מסר את נפשו על קדושת שמו ויתברך להפיל את עצמו בכבשן האש, זרע יצחק שמסר את נפשו בעקידה, ובלי ספק כי יעמוד להמליץ בעדנו לפני אבינו שבשמים בזה יום הדין הקדוש והנורא אך גם אנחנו בעקבותיהם נילך לעשות במעשיהם למסור נפשנו על קדושת שמו ויתברך, ובכן נייחד ונקדש שמו הגדול באהבה רבה ונאמר כלנו יחד פסוק שמע ישראל ככוונה זו, ומיד געו כל העם בכביה יתירה ויענו כל העם יחדיו פסוק שמע ישראל כי.

יענקלה יקרי עזוב את כל ההשגות תחזור שוב שוב על לשון קדשו של הר"ר שמעלקא ויהיה לך יום הקדוש של טעמת מימך. א גוט געבנשט יארג גמר חתימה טובה.